

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, per Casus
practicos exposita, nunc quartò ab ipso Authore revisa ... & in 4. Tomulos
sic divisa, ut pro libitu in duas aut 4. Partes commodè compingi possit

à casu LXXVI. usque ad Casum CII. inclus. Materiam de Beneficiis
Ecclesiasticis, de Sacramentis in genere, & in specie de Baptismo,
Confirmatione, Eucharistiâ, Pœnitentia & Indulgentiis

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1753

VD18 13475452-001

Casus XCIV. De tempore & loco, & cæteris ad Missam requisitis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39838

C A S U S X C I V .

De tempore & loco , & cæteris
ad Missam re-
quisitis.

GAbius Sacerdos dubitat : 1. Quâ horâ man-
Missam inchoare possit. 2. An in nocte Na-
tivityatis possit legere omnes tres. 3. An post meri-
diem, an in hoc cum suis dispensare possint Superio-
res Regularium. 4. An Matutina præmittenda.
5. An liceat legere die Jovis, Veneris, & Sabbathi
S. 6. An sæpius eodem die, & ex quibus causis.
7. An, & quando liceat Missam ab- vel interrup-
pere. 8. Quando liceat legere extrâ Ecclesiam. 9.
An in cubiculo infirmi. 10. Quid hic possint Epis-
copi, vel Regulares. 11. Quid de Ecclesiâ execra-
tâ, vel pollutâ. 12. An casus polluentes debeant
esse publici, an polluant Oratoria. 13. An pollutâ
vel execratâ Ecclesiâ polluatur Altare, & cœmeteri-
um, an reconcilietur per celebrationem Missæ. 14.
Quid agendum de lignis vel lapidibus Ecclesia destru-
ctâ. 15. Cujus sit Ecclesias consecrare, benedicere,
reconciliare. 16. An Episcopi dare possint licenti-
am celebrandi in privatis Oratoriis. 17. Quid de
Oratoriis Regularium. 18. 19. 20. 21. 22.
Sacularium. 23. Quid circa Altaris formam:
24. Consecrationem. 25. Execrationem. 26.
27. Quid circa materiam, consecrationem, attâ-
stum, execrationem patene, calicis, ciborii,
Monstrantie. 28. Quid circa benedictionem &

execrationem paramentorum. 29. An aliquando sine ipsis celebrare liceat. 30. Quid de eorum colore. 31. Quid de mappâ, antependio, Cruce, 32. Lumine, Missali, Ministro. 33. An liceat celebrare nudis pedibus, tecto capite, vel cum paruccâ. 34. Quid de campanis. 35. Qualis Missa legi debeat, de quo Sancto. 36. Quid de Missis votivis & de requiem. 37. Quale peccatum sit hîc aliquid omittere vel mutare. 38. Accelerare. 39. Nimis submissè vel altè recitare. Pro Resolutione.

QUÆR. I. Quâ horâ celebrandum ?

1. Tempus licitè celebrandi juxta Rubricas incipit ab aurora usque ad meridiem. Aurora autem hîc non sumitur mathematicè, sed moraliter pro sesqui horâ ante Solis ortum : imò Missam regulariter duabus horis ante ortum Solis inchoari posse docent *Rodrig. Suar. d. 80. f. 6. Tamb. de Sacrif. l. 1. c. 6.* Unde cum teste *Rodrig. 99. reg. 9. 33.* Religiosi habeant privilegium, ut unâ horâ tempus ordinarium prævenire, & sequi possint, his licitum erit tribus horis ante ortum Solis Missam inchoare, ita ut si Sol in æstate oriatur horâ quartâ, legere possint primâ noctis.

2. Etiam alii Sacerdotes auroram ex justâ causâ prævenire possunt, ut si consecrandum sit pro morituro viaticum, die festo itinerandum, nec seriùs commodè legi possit, si in magnâ solemnitate aliàs non possent dici omnes Missæ, item ut famuli, opifices in hyeme ante laborem Missam audiant, & ita in civitatibus Germaniæ habere consuetudinem testatur *Laym hîc c. 4. num. 3.*

3. Et si

2. 3. Et si communis cum *Pign. t. 7. cons. 25.* tenet, at, & *S. Congregatio* sæpè declaraverit, quòd in Nativitate Domini omnes tres Missæ non debeant dici de nocte, nec distribui Communio; contrarium tamen habet consuetudo, quæ cum *Gavanti* non videtur improbanda, si ob numerum Sacerdotum alioquin omnes Missæ commodè dici non possent.

3. 4. *Sotus, Nav. Dicast. Gob. t. 3. num. 202.* dicunt, Missam saltem ex causa rationabili, puta itineris, festi, Jubilæi, accursus populi, vel ut Princeps Missam audiat, incipi posse ante tertiam pomeridianam; quia olim legebatur vesperi, & contraria consuetudo non est inducta ut obligativa, sed ad majorem commoditatem Sacerdotum & fidelium. *Pius V.* tantum prohibuit Missas vespertinas, vesper incipit prius hora tertiâ. Juxta *Sennyei* & communem licet inchoare ante primam pomeridianam, intellige, ubi hoc specialiter non est prohibitum, uti graviter prohibitum est in Diœcesi Coloniensi Missam incipere post duodecimam, non autem finire

5. Possunt Superiores Regularium cum suis dispensare, ut ex rationabili causa tempus celebrandi anticipent, vel postponant; quia possunt cum suis, quod Episcopi cum sæcularibus, *Pasq. La Croix n. 225.*

4. 6. Missale præscribit, ut Missa non legatur, nisi per soluto Matutino cum Laudibus; at non est obligatio saltem gravis, imò nec levis, si adsit aliqua causa major v.g. commoditas itineris, studii, &c. Est nunc communis cum *Soto, March. Suar. l. 6. Illung. t. 5. num. 36.* quia nullibi reperitur præceptum, & rubricæ hîc tantum sunt directivæ, vel ad

ad summum obligant sub veniali, nec est specialis connexio, vel dependentia Missæ à Martino.

QUÆR. II. Quibus diebus & quoties liceat celebrare?

1. Per se, licet omnibus diebus, Difficultas est de tribus ultimis diebus Quadragesimæ, & quidem 1. Die Jovis S. laudabilis habet consuetudo, ut unus tantum Superior celebret, & reliqui omnes etiam Sacerdotes more laicorum communicent, ad imitacionem Christi, & Apostolorum; licitum tamen est etiam aliis celebrare de feria, præsertim accedente aliquâ causâ, ut v. g. populus manè Missam audiat; nullâ enim id lege prohibetur, & ita habet consuetudo in Germania, testibus *Tann. Laym. c. 5. num. 9. Dicast. d. 4. nu. 28.* & si quod est decretum S. Cong. in contrarium, id non esse legitimè promulgatum docet *Lugo d. 10. num. 14. Sennyzi* monet, eo die non esse celebrandum post Missam tolemnem. Si quis habeat duas Parochias, debet sepulchrum erigere in principaliori, vel si in utrâque erexit, officium facere in sola principaliori, & alteram hostiam reponere in sacrario. Si utraque Parochia sit populosa, & distans, debet uno anno hîc, altero ibi officium facere, *Amicus apud Pign. t. 9. conf. 79. num. 15.*

2. Die Veneris sub mortali prohibetur Sacrificium Missæ, quia illo die Ecclesia recolit Sacrificium cruentum in Cruce, *c. Sabbathi, de consec. d. 3.* Neque licet dare Communionem, nisi infirmo, *Barb. Dian. p. 4. t. 4. R. 237.* Si Parochus die Jovis non reposuit hostiam pro die Veneris, utatur parvâ consecratâ, si habeat; si non

ha-

habeat, faciat duas hostias privatim consecrari per alium Sacerdotem; si Sacerdos non adsit, & timeatur grave scandalum, quod aliter evitari non possit, juxta *Gob. Sporer num. 452*. Ipse Parochus potest manè de Passione vel Cruce privatim legere (non sumendo tamen ablutionem) & consecrare duas majores hostias; reservando unam pro Officio; quamvis enim tunc agat contra duplex præceptum Ecclesiæ de non consecrando, & non communicando bis, prævalet tamen præceptum naturale charitatis de evitando scandalo.

3. Die Sabbathi una Missa solemniter permittitur, non verò privata, nequidem de requiem stante funere, quia *Alex. VII. 8. August. 1662* & *Clem. XI. 30 Aug. 1706*, prohibent Missam de requiem dici in duplici, multò ergo magis die Jovis vel Sabbatho 5. quibus etiam triplicia cedunt, idèoque tunc exequiæ differendæ sunt post Octavam Paschæ.

6. 2. II. Olim licebat toties eadem die Missam legere, quoties placebat; nunc solum unicam legere licet, *c. consulisti de celeb. Mis.* Excipe

1. Diem Nativitatis Domini, in quo permittitur cuilibet Sacerdoti ter consecrare, *s. sufficit, de consec. dist. 1.* Ad hoc tamen nemo tenetur, sicut nemo tenetur tres Missas audire; si quis ex permissione Episcopi soleat consecrare in duabus Parochiis, poterit in die Nativitatis facere sex Sacra, *Gobat. num. 188.* & qui in uno loco, ubi est novum Calendarium, in Natali Domini celebravit tres, poterit in alio loco, ubi est Calendarium vetus, iterum tres Missas

celebrare, utendo privilegio loci; qui tamen semel in Natali celebravit, non potest postea communicare; quia sola pluralitas Sacrificii permittitur.

2. Ordinatus die Nativitatis in Sacerdotem potest duas postea Missas legere; quia non communicavit more laico, sed cum Episcopo. Ordinatus in ultima Missa adhuc potest dicere priores duas; quia ordo ille non ita est necessarius, ut ex rationali causa mutari non possit.

3. Si unus vel alter Pastor vicinus in die festo sit ægrotus vel absens, potest alius bis vel ter, si opus fuerit, consecrare; nec requiritur major causa pro tertia, quàm pro secunda Missa; idem alii permittunt die feriali in accursu populi, adventu Magnatis, aut Principis; sed attendenda est consuetudo, & ordinatio Episcopi; Religiosis sufficit licentia suorum Superiorum, *Pasq. q. 392.* Si ad Superiorem recurri non possit, prudens quisque potest de causâ judicare.

4. Si desit hostia pro viatico moribundi, licebit Sacerdoti etiam non jejuno secundò celebrare, communissima apud *Tamb. l. 4. c. 6. §. 8. Leand. hic n. 447.* Si de dando viatico monearis sub primo Sacro, reserva particulam de hostia majore; si hostiam jam sumpseras, fume etiam Sanguinem, & omissâ Purificatione perage reliqua, & de novo incipe Sacrum; si periculum sit, ne ægrotus interim moriatur, intermisso Sacro vade ad eum absolvendum, & inungendum; nequaquam licebit consecrare, ut vocant, compendiosè, hoc est, extrâ Missam, vel unam tantum speciem; id enim Ecclesia nunquam permittit, *Chapeau. c. 4. q. 10.*

f. Ob-

5. Obligatio dicendi Missam conventualem non est ratio sufficiens iterandi, nisi forsan ob periculum scandali die festo; nec sufficit benedictio nuptiarum, quia potest differri vel fieri sine Sacro, neque paupertas Sacerdotis aut Ecclesiæ, *c. sufficit de consec. dist. 1.*

QUÆR. III, Quid de ab- vel interrumpendâ Missâ?

7. 1. Abrumpere Missam captam sine causa, est mortale; quia est gravis irreverentia, ideoque abrumpens incurrit suspensionem à Corpore & Sanguine Christi, *c. nullus de consec. dist. 1.* Dixi, sine causa; nam iusta causa abrumpendi etiam post consecrationem est:

1. *Periculum mortis* ex incurso hostium; expedit tunc speciem consecratam sumere, ne inhonoretur, & abire.

2. *Morbus*; si Sacerdos deficiat post unam speciem consecratam, debet alius Sacerdos, etiam non jejunos, si adsit, Sacrificium complere; id enim exigit integritas Sacrificii; si deficiat sumptis sacro Corpore, poterit Calix sumi à Sacerdote, vel reponi in sacratio cras sumendus cum aliis speciebus de novo consecrandis.

3. Si polluat^{ur} Ecclesia per notoriam sanguinis effusionem, & Missa adhuc sit ante consecrationem, debet abrumpi; idem est, si Sacerdos recordetur se esse excommunicatum, vel suspensum, aut locum esse interdictum, *rubr. §. 8. n. 5.* Si ex abruptione timeatur infamias, vel scandalum, ut plerumque timeri potest, si celebretur publicè, semper licet proseguere, *Sennyei, Pasq. q. 194.* Quid agendum illi, qui sub Missa recordatur mortalis, dixi *Cas. 92. n. 34. §. 42.*

4. Possè

4. Possit Missam ante oblationem abrumpi, & novam inchoari, ut Cardinalis, Episcopus, Marchio, vel Comes superveniens Missam die festo audiat, probabiliter affirmant *Laym. Dicast.* modo non adsit alius Sacerdos, qui Missam legere possit; si enim ex simili causa, juxta plures, liceat iterare Missam, cur non abrumpere? At re-
ctius Sennyet, Pasq. q. 199. Ills. h'c num. 108. dicunt, expedire, ut nihil repetatur; quia ipsa inconvenientia repetitionis satis excusat ab auditione illius partis; multò minùs repeti poterit post Offer-
torium.

5. Similiter ex justa causa potest Missa in-
terrumpi v. g. interponendo ordinationem, con-
cionem; imò ad dandum moribundo viaticum vel unctionem intrà Ecclesiam vel in vicinia; potest interrumpi post consecrationem, retentis sacris vestibus; multò magis id licet ad dandam absolutionem etiam remotè extrà Ecclesiam, quia necessitas excusat ab omni irreverentia; interim sacræ species, vel sunt reponendæ intrà sacrarium, vel constituendus, qui eas custodiat. *Senn. La Croix num. 248.* dicunt, inposito casu posse dimidiari confessionem, quod non probo; quia illa brevis mora in laudienda integra confessione tantùm prolongat interruptionem jam inchoatam; ergo sicut non licet dimidiare confessionem ob magnum concursum pœnitentium, ut certum est ex Prop. 59. ab *Innoc. XI.* damnatâ, ita minùs hîc.

QUÆR. IV. Quo loco celebrandum?

T

Bz. Se-

R. D. Jansen Theol. Moral. Tom. III.

8. R. Seclusâ necessitate, & privilegio, si mortali celebrandum est in Ecclesia consecrata vel benedicta, non execrata neque polluta, c. 1. 11. 12. 14. de consec. dist. 1. Trid. sess. 22.

Dicitur primò: Seclusâ necessitate; nam si urgeat necessitas, licet celebrare in alio loco decenti in Altari portatili: Ut 1. si alicubi non sit Ecclesia vel Oratorium ab Ordinario approbatum, vel sint diruta aut combusta, c. 30. de consec. dist. 1. 2. Si tempore pestis, belli, vel persecutionum in Ecclesia sine periculo legi non possit, potest legi in privatis domibus, carceribus, vel cryptis subterraneis, uti factum testatur *Baron. ad annum Christi 303. num. 39.* 3. Si templum non capiat populum, potest erigi Altare ante templum, *Laym. Schmalzgruber l. 3. tit. 40. num. 8.* 4. In bello & castris diebus festis pro militibus, festis, & profestis pro Officialibus, *Lugo, Pasq. Diana p. 9. t. 1. R. 44.* 5. In longa navigatione in litore, aut quieto mari, etiam in navi, modò alius Sacerdos, vel Diaconus calicem teneat, ne labatur, quod *Suar. Schmalzgruber* meritò extendunt etiam ad peregrinationem terrestrem per loca deserta vel infidelium; neque in his casibus opus esse licentia Episcopi; sed ipso jure, & consuetudine eam concedi docet *Reiffenst. l. 3. t. 41. num. 13.* intellige, si necessitas sit evidens, & non sit facilis ad Episcopum recursus. 6. An verò dicitur na infirmitas sit causa sufficiens, ut saltem Episcopus dispensare possit, ut legatur in privatis aedibus in portatili pro solamine infirmi, post decretum *Clem. XI.* (de quo statim) est valde incertum; hoc decreto statuitur, quòd nec ipsi E-

piscopi possint in domibus laicorum Missam legere; aut alteri Episcopo id in sua Diocesi permittere, multò ergo minùs hoc Episcopus permittere poterit laico; at quia decretum non loquitur de casu necessitatis aut diurnæ infirmitatis, adhuc probabiliter id concedere poterit Episcopus in tali casu, & ita habet consuetudo, & praxis in his partibus.

Dicitur 2. *Secluso omni privilegio*, quale olim ex *Can. Missarum de consec. dist. 1.* habebant Episcopi, & Prælati Episcopo majores in quovis loco etiam in domibus laicorum & extrà Diocesi erigendi Altare portatile, in eoque legendi; idem potuerunt Franciscani, Prædicatores, & alii cum iis communicantes: & quamvis plurimi apud *Fig. Gob., Spor. n. 440. Schmalz. l.c.* docuerint, hæc privilegia, præsertim Episcoporum, eò quòd sint clausa in Corpore Juris, per *Conc. Trid.* non fuisse revocata, nunc tamen ea, etsi in Corpore Juris clausa, tam pro Episcopis, quàm pro Regularibus esse revocata, certum est ex novissima declaratione *Clem. XI. die 15. Decemb. 1703.* cujus tenorem exhibent *La Croix l. 6. p. 2. post n. 258. Reiffenst. n. 5. qui à n. 9. testatur*, hoc Decretum in pluribus Germaniæ Episcopatibus, nominatim in Salisburgensi & Frisingensi esse publicatum & receptum.

Dicitur 3. In Ecclesia non execrata, neque pollutâ; nam in his sacrificare, sepelire, vel Officium Divinum facere, est mortale; quia graviter prohibetur per jura cit. *Ecclesia execratur*, seu amittit consecrationem, quandò muri ex majore parte corruerunt, vel ab incendio interius majori ex parte sunt devastati, & abradi,

non verò si parietes dealbentur, vel tectum cor-
 corruat; quia consecratio adhæret parietibus,
 contra benedictio adhæret fundamento, ideoque
 Ecclesia non amittit benedictionem, nisi destrua-
 tur autoritate Superioris, & sine spe rædifican-
 di, *Engell. 3. decret. t. 40. Reiffenst. ibid. num. 12.*
Schmalzg. num. 23. Ecclesia dicitur pollui, si in
 ea fiat actio, propter quam putatur indecens ex-
 exercere Officium Divinum, quod de jure fieri po-
 test quinque modis: 1. Per effusionem sangui-
 nis humani graviter injuriosam, *c. sin. de consec.*
 Unde non polluitur, si effusio fiat ab amante, eb-
 rio, furioso, vel ad justam defensionem, aut
 non in Ecclesia, sed in porticu, turri, vel sub-
 tus in spelunca. 2. Per homicidium culpabili-
 ter, vel per sententiam judicis illatum, *c. si mo-
 tum de consec. dist. 1.* non verò per suspendium ad
 muros Ecclesiæ. 3. Per illicitam effusionem le-
 minis humani, *c. uni de consec. in. 6.* 4. Per se-
 pulturam excommunicati denunciati, seu vitau-
 di, quales in Germania non sunt hæretici. 5.
 Per sepulturam hominis non baptizati; excipitur
 tamen probabiliter catechumenus, infans paren-
 tis Christiani, vel dubiè, vel omninò non bap-
 tizati, *Engel §. 2. Pasq. Schmalzg. num. 74.* quia
 tales in odiosis non censentur infideles, & Eccle-
 sia in dubio non censetur polluta. Casus prædicti,
 ut inducant Ecclesiæ pollutionem, debent esse
 publici, *Sylvest. Barb. Engel. Reiffenst. l. c. Pyrrh.*
ibid. num. 12. Ratio est, quia quamdiu factum
 non est publicum, Ecclesia retinet bonam famam
 suam, ideoque non censetur violata; per prædi-
 cta polluitur sola Ecclesia propriè talis, hoc est,
 locus communis ab Episcopo consecratus, vel be-

nedictus, non autem Oratoria privata, quæ in odiosis non censentur Ecclesia, *Suar. Lugo D. 20. num. 59.* Pollutâ Ecclesiâ polluitur Altare fixum, non portatile, qui hoc non est pars Ecclesiæ; item polluitur cæmeterium contiguum, non è contrâ, *c. un. de consec. in 6.* Execratâ tamen Ecclesiâ non execratur Altare, quia in hoc unum non est accessorium alterius, *Barb. Sakmalzgrub. num. 64.* Ecclesia polluta non reconciliatur per hoc, quòd in ea Missa celebretur, ut contra Sà habet communis, sed debet reconciliari ritualiter per Episcopum. In necessitate, ut populus v. g. Missam audiat, posset Episcopus dispensare, ut legatur in Ecclesia nondum reconciliata, *Barbos. Dian. Delbene, & plures apud Leuren. l. 3. q. 954. num. 4.* Si Ecclesia destruat, vel corruat, ligna & lapides converti nequeunt ad privatos laicorum usus; potest tamen ex hujusmodi lignis constructui alia Ecclesia, Sacellum, vel Capitulum Religiosum, vel etiam ligna in coquina Religiosorum comburi, *Gloss. ad c. qua semel.* Lapidés cum licentia Episcopi vendi possunt ad usus profanos, non sordidos, erectâ tamen ibi Cruce, *c. qua semel 194. 1. Engel l. 3. t. 48. nu. 9.* Corpora sepulta in Ecclesia profanata transferri debent ad alium locû benedictum.

QUÆR. V. Cujus sit Ecclesias consecrare, benedicere, pollutas reconciliare? &c. 15.

R. 1. Consecrare Ecclesias de jure est solius Episcopi, *l. nemo c. nullus de consec. dist. 1.*

2. Abbates & Superiores Regulares, etsi non possint consecrare, possunt tamen vi privilegii à Leone X. Fratibus Minoribus, & per communicationem aliis concessi *solemni benedictione benedi-*

cere omnes & singulas ejusdem Ordinis Ecclesias, cœmiteria, Capitula, & Oratoria ubicunque existentia, *Rodrig. t. 1. q. 19. n. 2. Barb. Reiffenst. num. 9. Leuren. n. 5. Schmalzg. n. 16.* & hoc privilegium nullibi esse revocatum cum aliis testatur *Pelluz. to. 2. t. 8. c. 5. n. 67.*

3. Ecclesiæ pollutæ, si præviè fuerint consecratæ, de jure reconciliari possunt à solo Episcopo, *Barb. Pirrh. tit. 40. n. 20.* At vi privilegii memorati possunt Fratres Minores & cum iis communicantes (inter quos sunt Præmonstratenses, ut dixi *Cas 71. n. 5.*) Ecclesia sibi subjectas quomodocunque violatas etiam priùs consecratas reconciliare, & quidem aquâ per ipsosmet benedictâ, quando Episcopus distat duabus diætis; (una diæta continet 20. milliaria Italica, seu 4, vel 5, Germanica) si verò duabus diætis nondistat, aquâ per Episcopum benedictâ, quâ opus non esse apud *Reiffenst.* docent *Rodrig. Barb.* si Episcopus absit, aut interveniente morte, renunciatione, vel depositione non existat.

4. Si polluitur Ecclesia, quæ priùs non fuit solemniter consecrata, sed solum benedicta, vel authoritate Episcopi, vel alterius ad cultum Divinum deputata, tunc potest à quovis Sacerdote non petita ab Episcopo licentiâ per aspersionem solius aquæ lustralis ordinariæ denuò reconciliari. *Communis & certa, c. fin. de consec. Leuren. num. 4.*

5. Cœmiteria polluta ab iisdem reconciliantur, à quibus Ecclesiæ, *Sylvest. Pirrhing. num. 30.*

QUÆR. VI. Quid circa Oratoria?

16. 1. Oratorium est locus in privatis ædibus ad cultum Divinam deputatus non habens campanam,

nam, nec ingressum in via publica, quem si habet, dicitur Sacellum publicum, secus privatum, quod ad nutum Domini redire potest ad usus privatos & profanos, *Gob. n. 251.* Potest Episcopus secularibus licentiam dare, ut constanter celebretur in Sacello publico, non verò in privato, nisi in casibus necessitatis supra memoratis ob decretum Trid. & Clem XI, quod tamen quòd ad hanc partem ab Episcopis Germaniæ ubique non est receptum, vel decennali consuetudine in contrarium (quod etiam cum mala fide fieri posse dixi *Cas. 5. num. 14.*) abrogatum, ita ut teste *Gobatus r. 5. num. 244.* & *La Croix numer 263.* praxis doceat, quòd Episcopi in Germania habeant potestatem concedendi privata Oratoria ex justa causa ad dies vitæ.

2. Non obstante decreto Clem. adhuc possunt 17.
Regulares vi suorum privilegiorum erigere privata Oratoria, & Capellas domesticas in Monasteriis, in cameris, ac cellis infirmorum, in grangiis, & villis, ubi Religiosi resident, legere in Altari viatico seu portatili, *Dian. Lezan. Pelliz. Azor. cum Reiff. n. 19.* quia his privilegiis non derogavit Trid. quod solum loquitur de domibus privatis, seu locis profanis, quo nomine non veniunt domus Religiosorum, & post Conc. Trid. hujusmodi privilegium de novo concesserunt Greg. XIII, Societate Jesu, & Pius IV. Anno 1565. *Canonicis Regularibus, & per communicationem aliis Religiosis. D. D. c. c.* Neque his privilegiis præjudicat sæpè fatum decretum Clem. utpotè quod solum declarat, quæ privilegia à Conc. Trid. sint revocata, nec afficit privilegia post Concilium concessa: neque Regularium Oratoria indigent

Episcopi designatione vel approbatione, possunt que in illis legi eodem die plures Missæ etiam à Sacerdote sæculari; quia Privilègium illorum non est personale tantùm, sed & locale, seu redundat in ipsum locum, ideoquè gaudent immunitate, *Lezana, Dian. apud La Croix n. 275.* atque etiam sæculares in iis satisfaciunt præcepto Missæ, *Quart, Tamb. l. 1. c. 4. Illsung. t. 5. n. 169. Reiffenst. n. 21.* Ad hunc tamen effectum ut Laicus satisfaciat præcepto & Sacerdos sæcularis ibi legat, requirit, ut Oratorium vel Capella à Superiori Regulari (prout juxta superius dicta ex Privilegio Leon. X. fieri potest) sint benedicta aut saltem ad Divinum cultum deputata; ex quo infert Sacerdotem sæcularem in camerâ vel cellâ privatâ Religiosi, Missam legere non posse, neque Laicum ibidem audiendo satisfacere præcepto.

18. 3. Laici, qui per falsa narrata impetrârunt Privilegium celebrandi Missam in Oratorio privato, non possunt eâ licentiâ uti, quia est subreptitia & nulla, ideòque tenor concessionis esse solet: *Tibi, qui ut asseris, ex nobili genere procreatus existis, qui in actuali morbo, vel senio constitutus es, &c.* Si morbus vel nobilitas falsò allegetur, non valet concessio; sufficit tamen nobilitas ex unâ tantum parte matris vel patris, quia favores latè accipiendi sunt, *Pign. 6. consec. 98.*

19. 4. Hoc Privilegium datum à Papâ durat ad mortem privilegiati, nec finitur morte Papæ, qui concessit, vel Episcopi, qui designavit locum, quia est gratia; si mutatur locus, debet iterum approbari, nisi antea fuerit Oratorium, ut contra *Pasq.* excipit Quintanadv. Neque amittitur, si mutet domicilium in aliam Diœcesin quia

quia Privilegium est personale; requiritur tamen inspectio loci, & approbatio novi Episcopi, *Sylves. Aversa, Dian. p. 9. t. 1. R. 7.* Neque opus est, ut claudatur quatuor muris, sed potest ex unâ parte claudi telâ, vel tapete; locus de cætero debet esse mundus, nec in eo poni lectus; in eo edere, vel bibere unâ vel alterâ vice est tantum veniale, quia talis actio non est mortale nequidem in Ecclesia consecratâ; si comestio fiat constanter, utendo illo loco velut alio profano, est mortale, quia gravis irreverentia.

5. In privilegio exprimi solet, ut una tantum ^{20.} Missa unoquoque die celebretur; legere tunc secundam est mortale, quia est, ac si legeretur extrâ loca deputata, idque de novo prohibet Clem. XI. præcipiens, ut celebraturus se diligenter informet, an indulta Missa jam lecta fuerit. Potest tamen & hic prævalere consuetudo contraria, quæ in dubio non præsumitur, sed probari debet, quia est quid facti.

6. Bulla & Clem. XI. prohibent ibi legere die Paschatis, Pentecostes, Nativitatis ac aliis solennioribus festis; per festa solemniora S. Congregatio apud *Gavant. p. 1. t. 20.* intelligit festum Epiphaniæ, Annunciationis, Assumptionis B. M. V. festa SS. Petri & Pauli, & omnium Sanctorum, quod alii putant non habere vim legis, maxime ubi consuetudo est contraria, *Pasq. q. 659.* Si privilegium concessum est propter infirmitatem, nulli dies festi excipi solent, *Gavant.*

7. Extranei non satisfaciunt præcepto Missæ ^{21.} in Oratorio privato, imò nec domestici, qui tunc pro servitiis Domini non sunt necessarii; & ut Sacerdos extraneus ibi legere possit, qui

non est Sacellanus, debet adesse aliquis de familiâ, quia sic habet tenor Bullæ & Decretum *Clem. XI. de Anno 1703.* nomine autem familiæ veniunt Herus, uxor, proles, famuli commensales, quod *Pelliz.* extendit ad fratres vel filias nuptas in eâdem domo habitantes, et si non habeant eandem mensam: addi solet: nec non in hospitum suorum nobilium præsentia, qui etiam satisfaciunt, siue sint, siue non sint ex eadem civitate, vel Parochiâ, quia favores sunt ampliandi, *Tamb.*

22. 8. Hæc omnia præcipiuntur fieri sine iurium Parochialium præiudicio; hinc sine Parochi licentiâ non licet ibi ministrare Sacramenta; concionari, catechizare, &c. Præsumi tamen potest Parochus non esse invitus, ut ibi denuncientur festa, & distribuatur Communio extra tempus Paschale, nisi positivè contradicat; neque videtur esse contra jus Parochi Missam ibi solemniter cantare; ob rei tamen novitatem fieri non debet absque licentiâ Ordinarii.

QUÆR. VII. Quid circa formam, consecrationem, & execrationem Altarium?

23. 8. Tenenda esse sequentia: 1. Altare aliud est fixum, seu loco immobiliter inhærens, aliud viaticum seu portatile, quod ab uno loco portari solet ad alium; utrumque debet habere sepulchrum, seu cavitatem, in quo reponantur Reliquiæ, si certæ haberi possint, item esse quadratum, & ex superiori parte lapideum, *can. Altaria 31. de consec. dist. 1.* Portatile constare potest duobus lapidibus connexis, qui claudi & ante consecrationem aperiri possint instar libri.
24. 2. Utrumque debet esse consecratum ab Episcopo, vel ex Privilegio Papæ à simplici Sacer-

dote. Tale Privilegium Pius IV. in Bullar. novo
to. 2. concessit Abbatibus Cassinensibus, Greg.
XIV. omnibus Abbatibus Cisterciensibus, teste
Rodrig. t. 1. q. 28. a. 2. Paulus III. Societati Jesu
in remotissimis partibus, ubi Episcopus Catholi-
cus facillè inveniri non potest, *Schmalzgr. n. 38.*
Honorius III. & Adrianus VI. Provincialibus Fra-
trum Minorum; & Fratibus, quibus ipsi com-
miserint pro Indiis, in casu necessitatis Episcopis
in Provinciis non existentibus, *Rodrig.*

3. Celebrare sine Altari, vel in non conse-
crato, est graviter prohibitum, *c. 19. c. 30. de
consec. dist. 1.* Si Altare tam portatile, quàm fixum
consecrata sint, potest quilibet Sacerdos intra
Ecclesiam consecrare in utroque; in fixo potest
consecrare ubique; cùm enim erigatur autori-
tate Episcopi, censetur ipse locus ab Episcopo de-
stinatus ad cultum Divinum, *Pasq. q. 705. Sen-
nyer q. 389.* In portatili non potest legi extrà lo-
cum benedictum, nisi ab illis qui habent Privile-
gium, de quibus Q. 6. Non opus est, ut Sacer-
dos alibi celebrans exploret, an Altare sit conse-
cratum, vel integrum, sufficit esse expositum.

4. Altare fixum execratur, seu amittit con- 25.
secrationem, si mensa seu superior lapis à basi,
cui innititur, removeatur, *c. 1. & 2. de consec.*
Non item si lapides inferiores mensam immediatè
non tangentes removeantur, & alii substituantur,
aut pars superior & inferior simul integrè transfe-
rantur ad aliam templi partem, vel superior tabu-
la non sit ita affixa inferiori, quin unà cum sepul-
chro commodè transferri possit; quia tunc induit
naturam Altaris portatilis, *Gobat, Sylvest. v.
Altare q. 10. Barb. in c. 1. de consec. n. 2.*

5. Fi-

5. Fixum & portatile execrantur, si enormiter sint fracta, ita ut tertia pars sit destructa; item si frangatur aut removeatur sepulchrum, seu locus Reliquiarum, quod *Soto, Suar. Pyrrh. nu. 26.* probabiliter non admittunt, quia reliquiae nunc sæpè non imponuntur, eò quòd approbatæ vix haberi possint.

6. Si Lapis consecratus frangatur in duas partes, quarum quælibet apta sit sustentare hostiam & calicem, utraque pars juxta communem apud *Henao & La Croix nu. 301.* potest servire pro duplici ara, quia totus lapis erat consecratus; & sicut partes divisæ non amittunt usum & finem, sic nec consecrationem: neque consecratio amittitur per hoc; quòd Altare frangatur in quatuor cornibus, in quibus sit unctio, neque si tantùm lapis sit scissus, modò partes nec ab invicem, nec ab inferiori structura separentur, quia scissura non tollit formam, nec facit aliud Altare, *Pasq. La Croix nu. 303.* In dubio an fractura sit enormis, consulendus est Episcopus, *Castropalao. Reiffenst. n. 37.*

QUÆR. VIII. Quid circa calicem, patenam, Ciborium, Monstrantiam? &c.

26. *q. 1.* Ad Missam requiritur patena, & calix ex auro, argento vel stanno quòdam cupam, pes esse poterit ex ære, ferro, vel aliâ materiâ, *Laym. num. 12.* Idem dic de Ciborio & Monstrantia.

2. Calix & patena non benedicuntur per usum, ut volunt *Pasq. Dian.* sed debent esse consecrata ab Episcopo, vel habente Privilegium, quale habent Abbates, & Prælati gaudentes usu mitræ & baculi, idque non tantùm pro suis, sed & pro aliis Ecclesiis, teste praxi, *Pasq.*

Pasq. Engel. l. 3. tit. 40. n. 9. Declarationes in contrarium non sunt usu receptæ, vel de iis non constat authenticè.

3. Ciborium non consecratur, quia in Rituali nulla fit mentio Chrismatis vel Unctionis; probabiliùs tamen debet benedici, quia pro eo habetur specialis benedictio in Rituali; possuntque benedicere Superiores Mendicantium, uti & reliqua paramenta, in quibus nulla intervenit unctio. *Suar. Bonac. Sot. Pasq. q. 778. Sporer n. 401.* dicunt, benedictionem Ciborii tantum esse de congruentia, quod certum videtur de monstrantia, quia nulla pro hac habetur benedictio in Rituali; deceret lunulam, in qua ponitur hostia, benedicere benedictione pixidis, nullo tamen id jure præcipitur.

4. Si quis præter Sacerdotem aut Diaconum salicem, patenam, corporale, ciborium, in quibus actu est Corpus Christi, tangat, peccat mortaliter, communis, *Arg. can. 40. & 42. de consec. dist. 1.* Si vacua sit, erit veniale ea tangere absque causa; aliàs nullum. Acolythy & minoribus initiati licitè vacua tangunt, *c. non liceat d. 23.* uti & Regulares Sacrifæ, et si Laici, ex Privilegio concessio Mendicantibus omnia S. vasa, corporalia, &c. reverenter tangere & lavare possunt, *Laym. Sporer l. c.*

5. Patena & calix consecrationem amittunt per notabilem fractionem, ut si pes à cupa abrumperetur, nisi calix sit tornatilis, & cupa ex arte absque fractione possit separari, *Pasq. 768. Engel. n. 6.* Non amittitur consecratio per ictus à fabro, & probabiliter nec per deavationem, *Coning. Pelliz. Reiffenst. n. 46.* quia major pars sacra cupæ trahit ad se minorem, & Ecclesia non

exe-

execratur, si de novo dealbetur, ergo nec calix, si deauretur; deinde execratio est odiosa, quæ in dubio induci non debet, nisi ex textu claro.

QUÆR. IX. Quid circa paramenta aliâque ad Missam requisita?

28. R. 1. S. vestes & præcipua paramenta ad Missam pertinentia, velut Casula, Stola, Manipulus, Alba, Cingulum, Amictus, Corporale lineum, aut ex cannabe vel gossipio, Palla, debent esse benedicta; probabilius autem non benedicuntur per usum, ut docent *Jordan. Dian. p. 5. t. 13. R. 60.* sed benedici debent ab Episcopo vel Superiore Regularium, id enim concessit Innoc. VIII. Prioribus Ordinis S. Hieronymi, & Vicariis in absentia Prioris, & per communicationem aliis, ut possint benedicere Corporalia, vestimenta, cæteraque ornamenta Ecclesiastica ad cultum Divinum pertinentia *tam sui Monasterii, quàm etiam undecunque sint, Pelliz. Miranda, Rodriq. q. 19. a. 2. Defranch. in cnotrov. p. 2. q. 28. num. 3.* Si dicas: S. Congreg. apud Gavant. Lezana, Defranch. declaravit, quòd tantùm id possint pro suis Monasteriis. R. S. Congregatio solùm vult, quòd Privilegium in genere datum ad benedicendum omnia paramenta intelligendum sit tantùm de Paramentis suæ Ecclesiæ, non autem si in specie exprimat, quòd Regulares possint benedicere omnia paramenta tam sui Monasterii, quàm NB. *undecunque sint*, sicut hic; neque enim S. Congreg. revocat, sed tantùm explicat sensum Privilegii in genere dati, præsens autem non indiget explicatione, *Defranch. l. 2. Reiffenst. n. 52.* atque ita habet praxis.

2. Prædicta paramenta amittunt benedictionem, si ita immutentur, ut sint inepta ad usum, ad quem fuerunt benedicta, ut si ex Stola fiat Manipulus, ex Corporali Purificatorium, ex Casula Stola, vel ex Alba abscindatur manica; si planè sint attrita, non debent adhiberi ad usum profanum, sed potiùs exuri, & cineres mitti in Sacrarium, *c. ligna, de consec.* Non amittunt benedictionem per novam suffulturam, *Gobat. t. 3. n. 300.* neque si adhibeantur ad usum profanum, attamen sic usurpantes peccant contra reverentiam, adeò, ut utens ad concœdias profanas vix vacet culpa mortali, *Suarez. dist. 81. f. 8.*

3. Sine omnibus sacris vestibus Missam dicere vix unquam licet, nequidem ad dandum viaticum, vel ut populus Missam audiat, aut ut satisfiat fundationi, vel stipendio, sicut non licet consecrare extrà Missam, quia præceptum de viatico, vel audienda Missa non obligat, nisi quando celebrari potest reverenter. An id liceat ad vitandam mortem comminatum, dixi *Cas. 88. nu. 29.* Omittere unam è majoribus, Casulam, Albam, Stolam, vel Corporale, est mortale. In necessitate, ut cum dandum est viaticum, vel die festo sine gravi scandalo, aut murmure populi Missa omitti non posset, licebit legere sine Stola vel manipulo, non autem præcisè ut satisfiat præcepto Ecclesiæ, quod tunc obligare cessat, *Laym. Dian. p. 3. t. 2. R. 57.* sed potiùs ut satisficiat præcepto naturali de evitando scandalo. Si oblitus es Stolam, debes ante consecrationem adhuc curare adferri, si possis absque turbatione, murmure, & scandalo; dare Communionem sine Stola est solùm

veniale , *La Croix numer 335.* Si Parochus non habeat Albam benedictam , possit die festo celebrare in non benedicta , *Gobat. num. 323.*

4. Omittere Manipulum, Cingulum, Humerale, Pallam, est tantum leve, ideoque excusari, si sit aliqualis necessitas, v. g. ut tu vel alius satisfaciat praecepto, foundationi, vel lucratur indulgentias, & manipulus haberi non possit. Si desit Velum, potest consecrari sine eo in defectu Purificatorii potest adhiberi stropholum mundum, quia non requirit benedictionem; tunc tamen non potest amplius adhiberi ad usum profanum, debetque Purificatorium primam vice lavari à persona sacra. Velum, bursa, manutergium, pulvillus pro libro requiruntur ex decentia, potestque absque iis celebrari sine omni peccato. *Gavant. Sporer num. 400.* Uti paramentis sordidis plerumque est tantum veniale.

30. 5. Rubrica quoad colorem paramentorum juxta *Suar.* est merè directiva, & vix potest hic peccari mortaliter, nisi forsan ob scandalum, ut si quis in Paschate publicè legeret in nigris. Quoad colorem quivis Sacerdos potest, imò & in Diocesi Colon. ex mandato Archi-Episcopi, debet se accommodare officio illius Ecclesiae, in qua celebrat, quamvis ab officio suo discordet; ita, ut si in Ecclesia illa utantur paramentis albis, tu debeas uti eisdem, etsi Missam legas de Martyribus vel de feria.

31. 6. Sufficit Mappa duplex tegens totum Altare, vel una duplicata aut triplicata eâ parte, ubi ponitur patena cum calice; debet esse è lino,

cannabe, vel gossipio, & ab Episcopo vel habente potestatem benedicta; adhibere nullam est mortale, adhibere unicam veniale; in necessitate posset adhiberi linteum profanum, profanis usibus restituendum, *Sennyei, Pasq. Suar. Laym. c. 6. n. 11.* Ratio est, quòd nullo jure major hìc rigor præcipiatur.

7. Antependium potest esse ex asseribus vel aliâ materiâ coloratâ, quia adhibetur solùm ad ornatum.

8. Requiritur crux sub veniali; meliùs tamen est ex devotione celebrare sine cruce, quàm Missam omittere, *D. D. c. c.*

9. Requiritur lumen duplex, unum omit- 32.
tere videtur solùm veniale, omittere utrumque juxta communem est mortale; si utrumque ante consecrationem extinguatur, sine spe habendi brevì aliud, *Fagn. Lohner. Tamb. l. 1. c. 5. §. 4.* dicunt, Missam esse abrumpendam; sed probabiliùs potest continuari, quia continuatio Missæ est decentia intrinseca, lumen extrinseca, *Leander. Pasq. Sennyei*; si unum extinguatur, mone ministrum, & perge. Juxta Rub. requiruntur candelæ cereæ, in necessitate possent adhiberi ex sevo; *Gobat. num. 292.* mallet has adhibere, quàm Sacrum omittere; distribuere Communionem sine lumine, juxta *Suar.* est veniale, juxta *Sporer.* nullum, modò absit scandalum & contemptus.

10. Requiritur Missale; in necessitate posset legi Missa in charta descripta, vel etiam memo-

V

riter,

R. D. Janjen Theol. Moral. Tom. III.

riter, modò ablit periculum errandi, *Laym Sporer l. c.* Quilibet potest se accommodare Missali Romano, vel suæ Diœcesis: Sacerdos ritûs Romani, utens Missali Regularium, juxta *La Croix num. 367.* peccat graviter, intellige, ad summùm, si legat Missam propriam soli isti Ordini concessam, aliàs non video obligationem gravem; si enim in defectu Missalis posset legi ex charta, ut ipse fatetur, cur non ex alieno Missali? Modò Missa & ritus non notabiliter discrepent.

33. 11. Ex gravi præcepto requiritur Minister, qui respondeat, & necessaria ministret; in necessitate, ut populus Missam audiat, vel conficiatur Viaticum pro morituro, licet legere sine Ministro, *Navar. Bonac. Tamb. l. 1. c. 7. §. 5.* si non possit haberi Minister, qui respondeat, debet saltem adhiberi, qui ministret necessaria, & cum tali licet celebrare, etiam ex sola devotione, si alius non adsit, *Laym. c. 4. num. 13. Sporer. num. 390.* Fœmina prohibetur ministrare, *c. inhibendum de cohab. Cler. & mul.* ità ut plures dicant satius esse absque omni ministro celebrare, quàm adhibere fœminam; posset tamen tolerari consuetudo, ut in defectu masculi fœmina, vel monialis respondeat à choro, collocatorio, vel fenestellâ ad latus extrâ conspectum Sacerdotis, ita ut reliqua sibi ipsi Sacerdos ministret.

12. Rubrica Requirit, ut Sacerdos Missam legens sit calceatus, excusat tamen quævis rationabilis causa; deinde legi debet nudato capite; si quis ex denudatione pateretur grave incommodum, posset se privatim tegere usque ad consecrationem, & rursus post Communionem

per-

peractam, *Navar. Gobat, La Croix, num. 400.*
Innoc. XI. prohibuit, ne celebretur in capillitio
ficto seu perrucâ absque speciali licentia S. Sedis,
idque publicatum est Colonix 21. Martii 1689.
Nihilominus videmus Clericos sæculares, pas-
sim contentos esse iudicio unius alteriusve
prudentis medici, & Regulares iudicio Su-
periorum.

13. Ad *Sanctus* & elevationem (nisi sit con-
cilio) datur signum parvâ campanulâ, quæ non be-
nedicitur: campanæ majores, quibus convo-
cantur fideles ad Ecclesiam, consecrantur ab Epif-
copo, vel per Abbates Pontificalia exercentes;
quos habere hanc facultatem etiam pro Ecclesiis
extraneis, sicut & pro consecrandis Altaribus,
calicibus, &c. testatur *Aversa q. 11. f. 3. §. 6.*
Campanæ suspendi non possunt in Oratoriis pri-
vatis, sed solùm publicis, *c. patentibus 10. de pri-
vil. Abbas, Barb.* Esse autem licitum uti cam-
panis benedictis ad monendum populum de re
profana, v. g. orto incendio, de educendo reo,
adventu militum &c. dum aliter moneri non pos-
sunt, docet *Schmalzgruber num. 57.* & quoti-
diana praxis.

QUÆR. X. Qualis Missa legi de-
beat?

R. 1. Debet legi talis, qualis à Rubri-
cis præscribitur; qui legit contra Rubricas, v. g. 35?
in duplici de requiem vel votivam, secluso
contemptu & scandalo peccat solùm venialiter,
Suar. Dian. Sennyei, Tamb. Sporer l. c. Votum,
vel promissio de legenda Missa contra Rubricas
non obligat, quia est de re illicita, vel minùs
laudabili.

2. Potest legi de quovis canonizato, etsi necdum relato in Martyrologium; de beatificato legi potest tantum in die assignato, non autem extra diem, vel per annum votiva, nec licet in alia Missa de eo addere commemorationem, uti nec horas legere, neque eorum imagines in Ecclesiis, vel Oratoriis publicis exponere sine speciali licentia S. Sedis, ut declaravit S. Cong. 27. Sept. 1659.

3. Missæ certis Religiosis concessæ non possunt legi ab aliis, qui ejus Religionis non sunt; excipit Sacellanos monialium etiam sæculares, qui possunt Missas Monialibus proprias, v. g. de Beato Ordinis dicere, sed ex Missali Romano de communi, ut declaratum est Romæ 9. Junii 1668. quamvis Introitus, Graduale & Offertorium discordent à choro.

36. 4. Missæ votivæ (seclusâ causâ publicâ) non possunt dici in Dominicis vel duplicibus, nisi duplicia sint ad libitum, nec infra Octavas Nativitatis, Paschæ, Pentecostes, Epiphaniæ, Corporis Christi, die Cinerum, Hebdomade S. in vigilia Nativitatis & Pentecostes, in vigilia Epiphaniæ: in votiva ordinariè omittitur *Gloria* & *Credo*, nisi sit de Angelis vel B. V. in Sabbatho, vel sollemnis; memoratis diebus etiam nequit legi *de Requiem*, & pro diebus duplicibus sub gravibus pœnis prohibuit Alex. VII. & Clem. XI. 30. Aug. 1706. nisi stante funere; pro die anniversariâ, tertîâ, septimâ, trigessimâ, nequidem permittitur Missa sollemnis *de Requiem* in duplici præcepto, ut declaravit S. Congreg. 1. Sept. 1607. & 20. Junii 1626. sed differenda est ad diem non impeditum, vel potius anticipanda; in Altari privilegiato festo duplici legenda est Missa concordans

dans Breviario, & eadem Indulgentiæ obtinentur, quæ per Missam de Requiem, ut dixi Casu præc. num. 22. De numero Collectarum, ritibus, ceremoniis per annum observandis v. Rubricas Missalis.

QUÆR. XI. Quale peccatum sit hîc aliquid omittere, præcipitare?

R. 1. Omittere lotionem ante Missam ad summum est veniale, si manus sint sordidæ; omittere post Missam nullum, quia rubricæ hîc sunt directivæ.

2. Orationes præparatoriæ vel etiam gratiarum actoriæ dicendæ sunt pro opportunitate Sacerdotis; ideòque non obligant, possuntque mutari in alias preces; idem dic de Orationibus inter lavandum & induendum, Tamb. l. 1. cap. 7.

3. Omittere partem Missæ substantialem, v. g. oblationem, consecrationem, summionem unius vel utriusque speciei, juxta omnes est peccatum mortale, & gravissimum sacrilegium; idem videtur, si omittatur pars ordinaria notabilis, quæ semper dici solet; ut si omittatur Epistola, Evangelium, pars Canonis cum mutatione sensûs; secus, si tantùm aliqua nomina Sanctorum omittantur. Item juxta Pasq. q. 208. si post Communionem omittatur purificatio calicis & patenæ; omittere partem non ordinariam, quæ in omni Missa dici non solet, ut *Gloria, Hymnus, Credo*, &c. vel omittere partem non notabilem, secluso scandalo est solùm veniale, ut si omittatur *Judica, Kyrie eleison*, una vel altera collecta, *Tractus, Alleluja*, aliquæ benedictiones, & cruces, Evangelium S. Joannis in fine, quod magis tenet,

si illa non omittantur sed permutentur, ut si loco specialis Collectæ, Evangelii, Præfationis, aut Communionis, legatur de communi; idem est, si dicatur *Gloria*, *Credo*, *Sequentia*, &c. quando sunt omittenda, *Lugo, Tamb. Pasq. Gobat l. c.*

4. Qui potest omnia peragere præter elevationem Hostiæ & Calicis, potest his omissis privatim celebrare, imò & publicè, modò populus moneatur, ne murmuret, aut scandalizetur, *Gobatus num. 743.* quia ille defectus non est tantus, ut privet jure acquisito ad celebrandum.

38. 5. Accelerare Missam per se est tantùm veniale, nisi syllabæ ita absorbeantur, ut sensus notabiliter mutetur, vel adsit scandalum; absurdum est operi divinissimo ad mediam horam nolle immorari, ideoque præcepit Synodus Coloniensis Anno 1662. Accipe etiam de hoc verba Bellarmini verè aurea, de arte bene mor. lib. 1. c. 14. ubi *considera* inquit; *quàm sit triste & deplorandum, videre Sacerdotem divina mysteria peragentem, Angelorum choris undique septum, qui ad ea, quæ ipse operatur & loquitur, stupent ac tremunt, & præ admiratione ingentes clamores excitant; & tamen Sacerdos in medio positus totus frigidus & quasi stupidus, non attendit quid agat, non intelligit quid loquatur, & ita properat ad finem, ita signa involvit, ita verba præcipiat, quasi latronibus à tergo in sequentibus urgere-tur. Clamamus in Sacramento Altaris Christum ipsum esse præsentem, & interim nonnulli ita Sacra tractant mysteria, quasi nihil minus verum esse putarent.*

6. Notabilem partem ita recitare intrà dentes, 39. ut secluso oïani impedimento seipsum audire non possit, juxta *Pasq. La Croix n. 4; 8.* est mortale, quia præcipitur oratio vocalis; vox autem est sonus, sonus essent aliter est audibilis, cum sit objectum auditûs, & quamvis speculativè probabilius sit, id non requiri, eo quòd ad orationem vocalem videatur sufficere, quod verba formentur per motum oris & linguæ; talis enim oratio non est merè mentalis, ergo vocalis; & sicut res colorata manet objectum visûs hoc ipso, quòd maneat colorata, etfi dividatur in partes adcò exiguas, ut non sit proximè apta videri, sic & vox aut sonus manet verè talis, etfi sit ita tenuis, ut audiri non possit, id tamen pro praxi non videtur satis tutum, secundùm dicta *Cas. 73. n. 12.*

7. Qui verba secretò dicenda altè recitat, plerumque peccat venialiter, nisi tam altè in præsentia plurium exprimat præsertim verba consecrationis, ut circumstantes ea clarè intelligere, addiscere, & ad profana abuti possint; tunc enim & non aliàs peccatur graviter contra finem præcepti. De distracto sub Canone vel consecratione dixi *Cas. 88. num. 18.*

